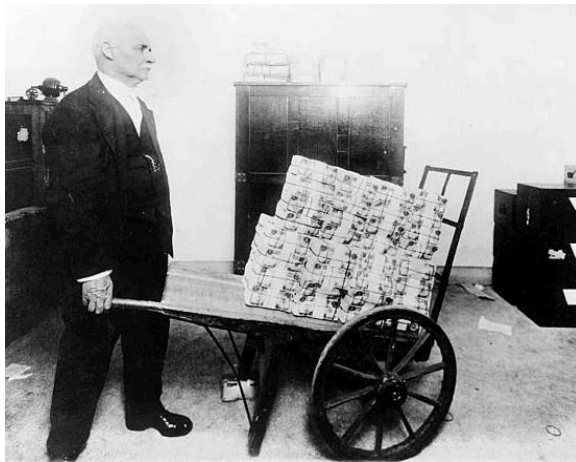

Eurokrise: Inflasjon

Hver uke stiger prisene på trikker, kjøtt, teatre, skoler, aviser, frisører, sukker og bacon". Ingen vet hvor lenge pengene vil strekke til"

Katalansk utenrikskorrespondent Eugeni Xamma,
Berlin, februar 1923.

Eugeni Xamma ble blant annet kjent for sine detaljerte beretninger fra hyperinflasjonen i Tyskland. Folk lever med en konstant redsel. Ingen tenker på annet enn drikke, mat, kjøp og salg.

Overalt i Berlin snakkes det om dollaren, D-marken og prisene. Så du det? Ikke mas på meg. Jeg har nettopp kjøpt pølser, skinke og ost for en måned. I november 1923 kostet en dollar 4,2 billioner mark.

Nesten ingen forsto hva som hadde hendt. Selv i dag tre generasjoner senere virker det som skjedde ufattelig. En familie solgte huset for å emigrere til Amerika, men da de kom til havnen i Hamburg forsto de at pengene ikke lenger strakk til. Det var ikke en gang nok til billetter hjem.

Et par drikker to kopper kaffe på en kafé. Prisen pr kopp er 5000 mark. Når de skal betale kommer regningen på 14 000 mark. De burde ha betalt med en gang. Prisen hadde steget mens de drakk kaffen.

Inflasjonsraten beløp seg til ti tusen prosent pr måned. På en tid hvor det ikke fantes kalkulatorer.

Folk gikk til dagligvarebutikkene med vaskekurver fulle av million mark sedler. Pengenes verdi falt fortere enn nye sedler kunne trykkes.

Denne hendelsen har fått betydning for tysk pengepolitikk frem til i dag.

Det er derfor ikke overraskende at eurokrisen gjør tyskerne usikre og at angsten for inflasjon har økt. Spørreundersøkelser bekrefter at stadig flere i Tyskland frykter inflasjon mer enn alvorlige sykdommer, brutale

forbrytelser, separasjon fra partner, ensomhet i alderdommen og sågar krig. Mange tyskere plasserer penger i gullmynter, kjøper skog eller kjemper om overprisede boliger og eiendommer. De klamrer seg til varige verdier, fordi de frykter at euroen i fremtiden vil bli mindre verdt.

Visdomsord fra "Stammtich"

"Hei, du som har peiling på økonomi. Jeg lurer på om jeg skal kjøpe meg en bil nå som det kanskje kan komme en galopperende inflasjon. Da har jeg i alle fall fått noe igjen for pengene.

"Hvis du er redd for pengene dine, så kjøp deg et hus, lån pengene og begynn med høner. Når det kommer en galopperende inflasjon har du 250 000 euro i gjeld som du betaler tilbake med et par egg. Da har du et hus å ikke en bedriten bil som ruster".

Zum Wohl !

De siste månedens hendelser har ikke lagt demper på denne engstelsen. Presidenten for den europeiske sentralbanken Mario Dragi kunngjorde i september at ECB ville kjøpe statsobligasjoner fra kriselandene i ubegrensede mengder for å redde euroen. Presidenten i den tyske sentralbanken, Jens Weidmann,

var den eneste opposenten av de 23 medlemmene i ECBs øverste beslutningsorgan. Jens Weidmann mener at den nye pengepolitiske strategi til ECB vil undergrave euroens stabilitet.

Det gjør det ikke bedre at Amerika og Japan åpner pengekranene samtidig

"Dersom ECB president Mario Draghi realiserer sine planer, må vi forberede oss på en varig inflasjon om tre til fire år"

Professor Manfred Neumann

Institut für Internationale Wirtschaftspolitik Universität Bonn.

Tidligere mentor for Jens Weihmann.

Situasjonen synes anspent. For øyeblikket er inflasjonen lav i alle industriland. Med bakgrunn i høy arbeidsløshet og stagnerende vekst faller grunnlaget for inflasjon bort fordi, med noen unntak, forutsetningene for prisøkninger ikke er tilstede. Trykking av penger fører ikke automatisk til inflasjon. Blant annet er prosessen avhengig av hvordan finansmarkedene, bedriftene og husholdningene forholder seg. ECB skaper penger i det den gir bankene kredit. Når bankene benytter disse pengene til å innvilge kreditter til bedrifter og husholdninger til lave renter vil, dersom bedrifter og husholdninger etterspør disse kredittene, pengemengden øke.

I dagens situasjon er bankene tilbakeholdne med å gi kreditter. Mange plasserer heller penger hos sentralbanken til akseptable renter istedenfor å gi kreditter til bedrifter og husholdninger. Samtidig er bedriftene usikre

på fremtiden og etterspør derfor kreditter bare i begrenset omfang. Problematisk blir det når usikkerheten avtar. Akkurat det kan skje som følge av Mario Draghis intensjoner om ubegrenset oppkjøp av statsobligasjoner fra kriserammede land i eurosonen. Dersom forholdene stabiliserer seg og ingen lenger frykter en kollaps, vil bankene igjen benytte mulighetene til å øke inntjeningen ved å innvilge kreditter i stort omfang. Forbruket vil ta seg opp og bedriftene vil investere for å øke kapasiteten igjen. Konjunkturbarometrene vil peke i riktig retning. Det blir lettere å øke prisene. Fagforeningene fordrer høyere lønninger. Inflasjonsspiralen er i gang.

Å stoppe inflasjonen er ikke et teknisk, men et politisk problem.

Friedrich August von Hayek
Britisk økonom og filosof 1899 - 1992

For å unngå at inflasjonen kommer ut av kontroll kan ECB begrense pengemengden gjennom å heve renten vesentlig over markedsnivå. Da vil det generelle rentenivå stige å begrense den økonomiske veksten. Det blir dyrere for bedrifter og husholdninger å låne penger.

Den store spørsmålet er om ECB på bakgrunn av det massive politiske trykket som kan komme vil kunne tvinge igjennom den restriktiv politikken som er nødvendig for å bekjempe inflasjonen.

Her vil det også være motstridende interesser innad i eurosonen.

Når de gjeldstyngende statene i periferien av Europa først har vendt seg til at sentralbanken kjøper opp statsobligasjonene, vil de da være villige til gi avkall på denne muligheten selv om andre land opplever at inflasjonen tiltar?

Resultaterer inflasjonen i en politisk kontrovers som vil splitte eurosonen og gjøre slutt på valutasamarbeidet?

De øverste beslutningsorganet i ECB, hvor eurosonens sentralbanks sjef er representert, vil kunne få noen spennende diskusjoner i tiden fremover.

Jan Th. Johansen

27. september 2012

<http://www.bedriftsradgivning.org>